

— Τὸν συνήντησα κάποτε εἰς τοὺς χρηματιστικoὺς κύκλους!

— Συχνάζετε τοὺς χρηματιστικoὺς κύκλους! εἶπε μετ' εἰρωνείας ἡ Καικιλία!

— Βεβλιώσ. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἐν τῷ κόσμῳ ἰσχύς. Τὰ ἀριστοκρατικώτερα ὀνόματα ὑπάρχουσιν εἰς τὴν θύραν τοῦ Χρηματιστηρίου γεγραμμένα.

— Εἶναι τὸ ἰδικόν σας;

— Ἄλλ' εἰρωνεύεσθε.

— Ναί, τὸ ὁμολογῶ.

— Ὁ χρυσὸς σήμερον εἶναι ὁ Θεός.

Πάντες ἀνεξαιρέτως ἐνώπιον αὐτοῦ κλίνουναι τὸ γόνυ. Ἐμimήθην καὶ ἐγὼ τοὺς πολλοὺς Διήληθ ἐσπέρας παρὰ πρίγκηψι καὶ ἐκατομμυριοῦχοις καὶ ἀνεστράφην μετὰ δουκισσῶν.

— Ἔστω, ὑπέλαβεν ἡ Καικιλία, τὰ χρηματιστικὰ δὲν μετ' τρομάζουσι. Πανταχοῦ δυνατόν νὰ ὑπάρχωσι τίμιοι ἀνθρώποι.

Τοῦτο εἰποῦσα ἀπεμακρύνθη.

Ἡ ἡμέρα διήλθεν ἡρεμῶς.

Ἡ δεσποινὶς δὲ Φοντερόζ ἐσκέπτετο τὸ αἰνιγματῶδες τηλεγράφημα τῆς φίλης αὐτῆς Βέρθας. Διὰ τοῦτο ἀνέμενεν ἀνυπομόνως τὸ ταχυδρομεῖον τῆς ἐσπέρας.

Ὁ Βινίχ εἶχε νέον δρόμον νὰ ἐκτελέσῃ εἰς Βάν. Εὐχάριστος δὲ ὑπήκουεν εἰς πᾶσαν τῆς κυρίας του θέλησιν, ἀρκεῖ νὰ ἠυχαρίσται αὐτήν.

Οἱ κεκλημένοι συνωμίλουν ἐν τῇ αἰθούσῃ, ἡ δὲ δεσποινὶς δὲ Φοντερόζ ἀνέκρουεν ἐπὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου βαλλισμὸν τοῦ Μέτρη, ὁ γύρος τοῦ κόσμου, ὅτε θεράπων τις ἐκόμισεν αὐτῇ τὴν πολυτίμον ἐπιστολὴν ἐπὶ ἐπιχρῶσου δίσκου.

Ἐτάχυνε τὸ τέλος τοῦ τεμαχίου, καὶ οὕτω ἔδωκε τὸ σημεῖον τῆς διαλύσεως τῆς συναναστροφῆς.

[Ἔπεται συνέχεια].

\* K

F. D. GUERAZZI

H

## ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΒΕΝΕΒΕΝΤΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

[Συνέχεια]

Ἄν ἐλάλησεν οὕτως, ὅπως ἀποκτήσῃ δόξαν ῥήτορας, ἐπέτυχε τοῦ σκοποῦ, διότι τόσαι ἐπευφημίαι καὶ χειροκροτήματα διεδέξαντο τοὺς λόγους του, ὥστε ὁ Ἅγιος Γερμανὸς ἐκινδύνευσε νὰ καταρρεύσῃ. Ἄλλ' οὐχὶ καὶ πάντες οἱ χειροκροτοῦντες ἐπίστευον εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ Μαμφρέδου λεχθέντα:

Αὐτὸς δ' οὗτος ἦσσαν παντὸς ἄλλου.

Ὡμοίωζε κατὰ τοῦτο πρὸς τὴν γυναικα, ἥτις τόσῳ περισσώτερον προσπαθεῖ νὰ ἐπανορθώσῃ τὰ θέλητρα τῶν παρειῶν καὶ τὴν αἰγλήν τοῦ προσώπου τῆς, ὅσῳ

περισσώτερον ἐπιμένει ὁ χρόνος ὅπως ἀποφυλλίξῃ τὰ κοσμήματα ἐκεῖνα λίαν παρηκμακυίας καλλονῆς.

Καὶ ὁμοῦ τὰ κατ' αὐτὸν δὲν ἔβαινον ἔτι εἰς προφανῆ ὄλεθρον, διότι ὁ Ἅγιος Γερμανὸς ἦτο πράγματι ὀχυρώτατον φρούριον, καὶ αὐτὸς οὐδὲν παρημέλει τῶν δυναμένων νὰ ἐνισχύσωσιν αὐτὸ ἔτι μᾶλλον. Οὐδὲ στιγμὴν ἀνεπαύετο. Ἐπεσκέπτετο τὰς φρουρὰς, ἡμέρας καὶ νυκτός, περιεπόλει, ἀντέμειβε τοὺς δραστηρίους καὶ ἐνουθέτει πικρικῶς τοὺς νωθροὺς.

Ὡς εἶχε τότε ἡ πολεμικὴ τέχνη, τὸ φρούριον ἐκεῖνο ἦτο ἀπόρητον, μόνον διὰ τακτικῆς πολιορκίας δυνάμενον ν' ἀλωθῇ. Ἄλλὰ πρὸς τοῦτο εἶχε προβλέψῃ ὁ Μαμφρέδης, συναθροίσας ἐκεῖ τροφίμα δυνάμενα ν' ἀρκέτωσιν ἐπὶ δύο ἔτη. Ἄλλως τε καὶ ὁ ἐχθρὸς δὲν ἠδύνατο νὰ περικυκλώσῃ αὐτὸ εἰς τρόπον, ὥστε ν' ἀποκόψῃ πᾶσαν μετὰ τῶν ἔξω συγκοινωνίαν.

Τοιαύτας σκέψεις ἐποίει ὁ κόμης τῆς Προβηγγίας καὶ ἦτο σχεδὸν ἐνάπελπισμῶ. Ἡδύνατο νὰ διατάξῃ ἔφοδον καὶ θὰ τὸ ἐπραττεν.

Ἄλλὰ τὰ τείχη ἐκεῖνα ἐφαίνοντο αὐτῷ λίαν ὀχυρὰ καὶ κάλλιστα φρουρούμενα. ὡς ἐκ τούτου, οὐδ' ἡ ἐλαχίστη ἐλπίς ὑπῆρχεν ἀγαθῆς ἐκβάσεως.

Ἄν ἀπεκρούετο — ὡς ἐφαίνετο βέβαιον — θὰ ἐψυχραίνετο ἡ ζέσις τῶν Γάλλων του, εἰθισμένων νὰ ὑπερηφανεύωνται ἐν τῇ εὐτυχίᾳ καὶ νὰ ἀποθαρρύνωνται ὑπὲρ τὸ δέον ἐν τῇ δυστυχίᾳ.

Θὰ ἔχανε τὴν τοῦ ἀπτητήτου φήμην, ἥτις τόσον ἐβόηθει αὐτῷ. Θὰ ἠλαττοῦτο ἡ ὑπόληψις του καὶ ἐκ τούτου θὰ ἐπήγαζον πλῆθος δεινῶν, ὧν τὸ μικρότερον θὰ ἦτο ἡ ἐγκατάλειψις τῆς ἐπιχειρήσεως. Ν' ἀναθέσῃ τόσους μόχθους, τόσας προσδοκίας, τόσους πόθους, εἰς τὴν ἀμφίβολον ἔκβασιν μιᾶς μάχης, καθ' ἣν εἰς οὐδὲν θὰ ὠφέλουεν αὐτῷ ἡ στρατιωτικὴ πεῖρα, οἱ ἀπὸ κεφαλῆς ἄχρι ποδῶν διὰ τὴν δαπάνης ὠπλισμένοι ἱππῶται, θὰ ἦτο ἀντικρὺς ἀσυνεσία.

Πλὴν τούτου, ἐγίνωσκε κάλλιστα, ὅτι οἱ μετ' αὐτοῦ ἐνωθέντες πολυάριθμοι Ρωμαῖοι δὲν ἤλθον ὅπως βοηθήσωσιν αὐτῷ, ἀλλ' ὅπως συμμετάσχωσι τῆς λείας, ἣν θὰ κατέκτα ἡ ἀνδρεία τῶν ἰδικῶν του, καὶ ὅτι, κατὰ τὴν πρώτην ἀποτυχίαν, θὰ ἀπήρχοντο, ὡς εἶχον ἔλθῃ, σπεῖροντες πανταχοῦ, ὅπως δικαιολογήσωσι τὴν φυγὴν των, τὴν εἰδησιν τῆς ἥττης του, ἣν θὰ ἐμεγαλοποιοῦν διὰ ψευδῶν διηγήσεων. Ἄλλὰ καὶ ἡ ἀδράνεια δὲν ἦτο ἡσσαν τῆς ἥττης ἐπιβλαβής.

Ἐπασχεν ἔλλειψιν τροφῶν, καὶ τὰ ταμεῖά του ἦσαν κενά· οἱ δὲ Ρωμαῖοι, ὡς εἶπομεν, ἠκολούθουν αὐτῷ ὅπως κερδήσωσιν, οὐχὶ ὅπως δαπανήσωσιν.

Ἄν ἡ τύχη δὲν ἦνοιγεν αὐτῷ αἰφνης ὁδὸν τινὰ σωτηρίας, ἐθεώρει ἐαυτὸν ἀπωλεσθέντα.

Ἄλλὰ τὸ πρόσωπόν του δὲν ἐξεδήλου τοὺς φόβους του... Ἐμειδία συχνάκις, παρὰ τὴν συνθήειάν του... Ἄν ἔβλεπε δέ τινα, εἴτε ἐκ τῶν ἀρχηγῶν, εἴτε ἐκ τῶν

στρατιωτῶν, πεφοβισμένον, τὸν ἐκάλει ὀνομαστί καὶ ἔλεγεν αὐτῷ:

— Θάρρος!... Διέβημεν τὴν γέφυραν, καὶ τῇ βοήθειᾳ τοῦ Ἁγίου Μαρτίνου θὰ ὑπερβῶμεν καὶ τὰ τείχη ταῦτα. Ἡ καλὴ σκέψις νικᾷ τὴν κακὴν τύχην.

Οὕτως ἐνεθάρρυνε τοὺς ἄλλους, ἐνῶ ἐκεῖνος ἠσθάνετο ἐκλείπον τὸ θάρρος του.

Ἐνῶ δὲ ὁ Μαμφρέδης, μετ' ὄλους τοὺς ὠραίους λόγους του, ἀντὶ νὰ ἐξέλθῃ εἰς τὸ πεδίον, ἔμενεν ἐν τῷ φρουρίῳ κεκλεισμένος. οὐχὶ διότι ἐσπερεῖτο θάρρους, ἀλλὰ διότι ἐδυσπίσται πρὸς τοὺς πιστοὺς αὐτοῦ βαρόνους, καὶ ὁ Κάρολος, μὴ δυνάμενος νὰ φανῇ ὡς λέων, ἐκαρᾶδόκει, πονηρὸς ὡς ἀλώπηξ, τὴν κατάλληλον εὐκαιρίαν, συνέβη ἐν Ἁγίῳ Γερμανῷ γεγονός, σπουδαῖον μὲν αὐτὸ καθ' ἑαυτό, σπουδαιότερον δὲ διὰ τὰς συνεπείας του, τὸ ἐξῆς:

Ἐπὶ τινος τῶν ἐπαλξεων περιεπάτουεν πρὸς διασκέδασιν πολλοὶ τῶν πρωτίστων ὀπλαρχηγῶν τοῦ Μαμφρέδου, ἐν οἷς ὁ κόμης Ἰορδάνης τῆς Ἀγγλαῶνος καὶ ὁ Ἄμνηρς Ἰουσοῦφ, συνομιλοῦντες, ὡς ἔθος τοῖς στρατιώταις, περὶ πολεμικῶν πραγμάτων.

Ἐπὶ τέλος, ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸ ἄλλο ἀντικείμενον μεταβαίνοντες, κατέληξαν καὶ εἰς τὰ τῆς ἡμέρας, καὶ ὁ κόμης Ἰορδάνης διὰ πολλῶν συνετῶν λόγων ἀπεδείκνυεν, ὅτι τὸ ἐχθρικὸν στρατεύμα μετ' οὐ πολὺ θὰ ἠναγκάζετο νὰ διαλυθῇ, διότι θὰ ἦτο ἀφροσύνη μᾶλλον ἢ σύνεσις, ἂν ἐπροχώρει εἰς τὸ βασιλεῖον ἔχον τὸν Ἅγιον Γερμανὸν εἰς τὰ νῶτα, καὶ ὁ κόμης τῆς Προβηγγίας δὲν ἦτο τόσον ἀπειρος περὶ τὰ πολεμικά, ὥστε νὰ διαπράξῃ τοιοῦτο ἀνεπανόρθωτον λάθος· προσέθετο δὲ ὅτι καὶ ἡ ἀναβολὴ ἦτο ὄλεθρος δι' αὐτόν, διότι, καθ' ὅσον ἐγίνωσκεν ἐξ ἐσφαλοῦς πηγῆς, ἐσπερεῖτο καὶ τροφῶν καὶ χρημάτων, οἱ δὲ στρατιῶται δὲν ἀρκοῦνται εἰς ὑποσχέσεις, ἀλλ' ἀπαιτεῖται χρῆσιον, ὅπως ὠθήσῃ τις αὐτοὺς πρὸς τὰ ἐμπρός, καὶ σίδηρος, ὅπως τοὺς ἐξαναγκάσῃ νὰ ὀπισθοχωρήσωσι, διότι οὗτοι ὑπὲρ πάντα ἄλλον ἀκολουθοῦσι τὸ ἀρχαῖον γνωμικόν: ὅπου δὲν κερδίξῃ τις χάνει.

Καὶ μετὰ πολλὰ ἄλλα, κατέληξεν εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι λίαν συνετῶς ἔπραξεν ὁ βασιλεὺς ἐγκαταλιπὼν τὸ Βενεβέντον καὶ δραμῶν μετ' ὅσης εἶχε προχείρου δυνάμεως, ὅπως προστατεύσῃ τὸν Ἅγιον Γερμανόν.

Εἰς ταῦτα ἀπήντησεν ὁ Ἄμνηρς, ὅτι οἱ λόγοι του ἦσαν ἀξιοὶ αὐτοῦ, ἀλλ' ὅτι μικροῦ ἐδέησεν ἕνεκα ἀκριβῶς αὐτοῦ τοῦ ἰδίου νὰ μὴ ἐνισχυθῇ ἐγκαίρως ὁ Ἅγιος Γερμανός, διότι, ἂν ἠκολούθουν τὴν γνώμην του, τὸ φρούριον, κατὰ τὰ φαινόμενα, θὰ ἠλίσκετο, ἐπηρεάζον κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦσσαν τὴν ἐκβασιν τοῦ πολέμου.

Ὁ Ἀγγλαῶνος, βαρέως φέρων τὸν ἐνώπιον τόσον συναδέλφων του ἔλεγχον τοῦτον, εἶπεν εἰς τὸν Ἄμνηρ, ὅτι ἠγνόει τί ἔλεγεν αὐτῷ, ὅτι αὐτὸς οὐδέποτε συνεβούλευσε τῷ Μαμφρέδῃ ἢ ἔργα γενναῖα,

ὅτι θὰ ἦτο προδοσία, ἂν ἀπέτρεπεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἐνισχύσεως τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ, καὶ ὅτι, τιμὴ εἰς τὸ πρόσωπόν του, ἦπατάτο.

Οἱ περιστάτες, ἀρεσκόμενοι ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ ἔριδι τῶν δύο ἐκείνων ἀνδρῶν, περιεκύκλωσαν αὐτούς καὶ ἀσυνέτως περιέργοι περιέμενον ἵνα ἴδωσι τὸ τέλος.

Ἐνταῦθα ὁ ἀναγνώστης δέον νὰ σημειώσῃ, ὅτι καίπερ ἡ ἔκφρασις : τιμὴ εἰς τὸ πρόσωπον ἔμετρίαζεν ὅπως οὖν τὴν διάψευσιν, οἱ μᾶλλον ὁμῶς ἀκριβολογοῦντες δὲν ἐθεώρουν ἐκυτοῦς ἦσσαν προσβεβλημένους καὶ κατέφευγον ἀμέσως εἰς τὴν μονομαχίαν.

Ἐν τοῖς εἰς τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν ὁ Λωτρέκ μετέβη εἰς Νεάπολιν, ἀναφερομένοις χρονικοῖς, ἀναγινώσκειται, ὅτι Γάλλος τις εὐπατριδῆς εἶπεν εἰς Ἰταλὸν τιμὴ εἰς τὸ πρόσωπον του, ἀλλ' οὗτος, πρὶν ἢ ὁ Γάλλος τελειώσῃ τὸν λόγον, ἔπληξεν αὐτὸν κατὰ πρόσωπον, εἰπὼν ὅτι ἔντιμος εὐπατριδῆς οὐδέποτε βεβαίως ὡς ἀληθὲς τὸ ἀβέβαιον, οὐδέποτε λέγει, ὅτι γινώσκει καλῶς ὅ,τι πράγματι ἀτελῶς μόνον ἔμαθεν.

Ὡς ἐκ τούτου καὶ ὁ Ἀμνηρᾶς, προσβληθεὶς ἐκ τῶν λόγων τοῦ Ἀγγαλῶνος, ἀνέκραξε :

— Λοιπὸν, κόμη, διεπράξετε προδοσίαν, καίπερ θὰ ὠρκεζόμην ἐπὶ τῆς ψυχῆς τοῦ πατρός μου, ὅτι δὲν εἴσθε προδότης. Δὲν ἐνθυμείσθε, ὅτι ἐκ τοῦ φόβου μὴ βρέξετε τὸν λαίμοδετόν σας ἢ χαλάσετε τὸν ὕπνον σας ἠθέλετε νὰ κρατήσετε τὸν βασιλέα εἰς Βενεβέντον, διότι ὁ καιρὸς τὴν νύκτα ἐκείνην ἦτο βροχερός ;

Οἱ περιστάτες ἐκάγχασαν.

Ὁ δὲ Ἀγγαλῶνος, γενόμενος πορφυροῦς ἐκ τῆς ὀργῆς, διὰ πικρῶν λόγων ἀπήντησεν εἰς τὸν Ἀμνηρᾶν. Οὗτος ἀνταπήντησε, καὶ ἡ ἔρις ἐδεινώθη τόσον, ὥστε ὁ κόμης, ἀνευ τῆς ἐλαχίστης ἀνασκοπῆς, εἶπεν αὐτῷ, ὅτι ἐψέυδετο ἀναίστατα καὶ ὅτι ἦτο ἔτοιμος νὰ δώσῃ αὐτῷ τὴν ἀποχωρῶσαν ἀποδείξιν, προσθέσας, ὅτι οἱ τρελλοί, ἂν ἐν τῇ πατριδί του θεωροῦνται ὡς ἅγιοι, ἐν Ἰταλίᾳ ραβδίζονται, ὅπως συνετισθῶσιν : ὅτι ἄλλο εἶναι νὰ προσβάλλῃ τις τάγμα ἵπποτων, καὶ ἄλλο νὰ ληστεύσῃ συνοδίαν ἐμπόρων : ὅτι ἄλλο ἦτο νὰ διοικῆ τις στρατόν, καὶ ἄλλο νὰ βόσκη πρόβατα, καὶ πολλὰ ἔτι προσβλητικὰ, ὧν βεβαίως ὁ Ἀμνηρᾶς δὲν ἦτο ἄξιος, διότι καὶ ἀγαθὸς ἀνὴρ ἦτο καὶ γενναῖος.

Ἄλλ' ἡ ὀργὴ δὲν μετρεῖ, οὔτε τὰ κτυπήματα, οὔτε τοὺς λόγους, καὶ ὁ γινόμενος λίαν πορφυροῦς ἐκ τῆς ὀργῆς, εἶναι πρέπον νὰ γίνεταί εἴτα κάτωχρος ἐκ τῆς αἰσχύνης.

Ὁ Ἀμνηρᾶς, καίπερ, ἠσθάνθη τὴν διάψευσιν ἐκείνην ὡσεὶ πληγὴν ἐγχειριδίου ἐν τῇ καρδίᾳ, ἐγάλασεν, δι' ἰδιάζοντος τινὸς τρόπου λίαν προσβλητικοῦ, καὶ εἶπε σαρκαστικῶς :

— Ὁ κύριος κόμης εἶναι ὑψηλὸς καὶ μετρεῖ τὴν πίστιν αὐτοῦ διὰ τῶν νεφῶν· καθ' ὅσον δὲ ἀποβλέπει εἰς τὰ καθήκοντά

του, συνεννοεῖται μετὰ τῆς σελήνης. Τῇ ἀληθείᾳ, κόμη, τὴν νύκτα ἐκείνην, ἐφοβήθη μὴ ὁ ἀνεμὸς σβέσῃ τὴν πίστιν σας καθ' ὁδόν. Πρὶν ἢ ἀρχίσετε τὴν μάχην, φροντίσατε νὰ συνεννοηθῆτε μετὰ τοῦ ἐχθροῦ, ὅπως μὴ κτυπᾶ, οὔτε διὰ τῆς αἰχμῆς, οὔτε διὰ τῆς κόψεως τοῦ ξίφους, διὰ νὰ μὴ σας κάμῃ κακόν... Εἰς τὴν κεφαλὴν ὁμῶς δὲν πειράζει... Προσέξατε νὰ μὴν ἀφίσετε τὸν μανδουαν σας, διότι κατὰ τὴν ἀπὸ τοῦ πεδίου ἐπάνοδόν σας δύναται νὰ παγώσῃ ὁ ἰδρῶς ἐπάνω σας...

Καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα.

Οἱ γέλωτες τῶν περιστάτων ἠῤῥαξαν, καὶ οἱ ἀνταλλασσόμενοι λόγοι ἐπολλάπλασιαζόντο, ἄχρις οὗ ὁ Ἀγγαλῶνος, ἀδέξιος περὶ τὴν δι' εὐφυλογιῶν μονομαχίαν, γινώσκων ὅτι ἀντὶ μιᾶς θὰ ἤκουεν ἑκατόν, βαρέως φέρων τὴν ἐκ τούτου ὀδύνην, μὴ ἀκούων πλέον τῶν τῆς συνέσεως λόγων καὶ παρασυρθεὶς ὑπὸ τῆς ὀργῆς, ὕψωσε τὴν πυγμὴν καὶ κατήνεγκεν αὐτήν, δι' ὅσης εἶχεν ἰσχύος, ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ Ἀμνηρᾶ, θραύσας τὴν ρίνα του.

Ὁ Ἰουσοῦρ, καίπερ ἐκ τοῦ δριμέος σωματικοῦ ἀλγους ἐκινδύνευσε νὰ πέσῃ χαμαί, στηριχθεὶς ὑπὸ τοῦ δριμυτέρου ἔτι, ὅπερ ἠσθάνθη ἡ ψυχὴ του, ἐξιφούλησεν ἀμέσως.

Αὐτὸ τοῦτο ἔπραξε καὶ ὁ κόμης Ἰορδάνης, καὶ θὰ ἀλληλοκτόνουν βεβαίως, ἂν μὴ οἱ κοινοὶ φίλοι παρεμβάντες ἐκώλυσαν αὐτούς, θέλοντες οὕτω ν' ἀποτρέψωσι τὰς συνεπείας ἔριδος, ἣν αὐτοὶ ἐκείνοι εἶχον πρὸς διασκίδασιν προκαλέσῃ, ἐξερεθίζοντες τὸν ἕνα κατὰ τοῦ ἄλλου — μὴ ἐλπίζοντες ὅτι τοιοῦτο κακὸν ἐξ αὐτῆς ἠδύνατο νὰ προκύψῃ — καὶ ἀγνοοῦντες, οἱ ἄφρονες ! ὅτι ὅταν τὰ πάθη ἐξερεθισθῶσιν, οὐδ' αὐτὰ γινώσκουσι ποῦ θὰ καταλήξωσι, καὶ ὅτι, ἀφοῦ ὁ ἀνθρώπος δὲν ἔχη τὴν δύναμιν νὰ τὰ μετριάξῃ, ἢ σύνεσις ἀπαιτεῖ νὰ μὴ θίγωνται.

Ἀπήγαγον τὸν Ἀμνηρᾶν καθημαγμένον εἰς τὰ καταλύματα του, ὁ δὲ Ἰωάννης Βιλλάνης διηγεῖται<sup>1</sup> ὅτι οἱ Σαρακηνοί, ἰδόντες αὐτὸν ἐν τοιαύτῃ καταστάσει καὶ μαθόντες τὸ συμβῆν, ὠργίσθησαν εἰς τοιοῦτον βελθμόν, ὥστε δραχάμενοι τὰ ὄπλα ἐπετέθησαν κατὰ τῶν Χριστιανῶν, οἵτινες ὑπεδέξαντο αὐτούς ἔτοιμοι πρὸς μάχην, καὶ ὅτι ἐπῆλθε συμπλοκὴ κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ Σαρακηνοὶ ἠττήθησαν.

Τὸ ἡμέτερον ὁμῶς χρονικὸν λέγει ὅτι, καὶ μὲν ἠθελον ν' ἀναστατώσωσι τὸ πᾶν, νὰ θέσωσι πῦρ εἰς τὸ φρούριον. νὰ θύσωσι καὶ ν' ἀπολέσωσι, καὶ ἄς ἐπήρχετο ὅ,τι ἤθελεν, — ἀλλ' ὁ Ἀμνηρᾶς ἐκώλυσε αὐτούς, κραυγάζων ὅτι οὐδεὶς ἤθελε ν' ἀναμιχθῆ εἰς τὰς ὑποθέσεις του, ὅτι ἡ προσβολὴ ἦτο ἰδιωτικὴ καὶ ἰδιωτικῶς ἔπρεπε νὰ ἐπανορθωθῆ, ὅτι θὰ ἦτο αἰωνία δι' αὐτὸν αἰσχύνῃ ἂν ἄλλος ἐδεικνύετο προθυμώτερος αὐτοῦ ὅπως ἐκδικήσῃ τὴν τιμὴν του... ὅτι νὰ μείνωσιν ἡσυχιοί... καὶ ὅτι ἂν ὑπῆρχε τις τόσον τολμηρὸς, ὥστε ἐν καὶ μόνον νὰ προχωρήσῃ βῆμα, θὰ ἀπέκοπτεν ἰδίᾳ χειρὶ τὴν κεφαλὴν του.

<sup>1</sup> Βιβλ. VII.

Ὅθεν — ἐπάγεται τὸ χρονικὸν — οἱ Σαρακηνοί, πεισθέντες ἐκ τῶν ἐπιχειρημάτων τούτων, καὶ ἰδίως ἐκ τοῦ τελευταίου, συγκατετέθησαν, καίπερ δυσθύνως, ἵνα ἡσυχάσωσι.

Τὴν ἐπιούσαν, ὁ Ἀμνηρᾶς, μεταπεμφθέντος τὸν γραμματέα του, ἐνεχείρισεν αὐτῷ χάρτην ἐπιμελῶς διπλωμένον καὶ ἐσπραγισμένον διὰ πράσινης μετάξης καὶ κηροῦ, διατάξας νὰ φέρῃ αὐτὸν εἰς τὸν κόμητα Ἰορδάνην τῆς Ἀγγαλῶνος.

Τοῦ γραμματέως ἐκτελέσαντος τὴν διαταγὴν, ὁ κόμης ἠνέψξε τὸν χάρτην καὶ ἀνέγνω :

« Πρὸς τὸν αἰνούμενον ἐν τῇ πίστει τοῦ Σιδι Ἰσοᾶ καὶ μιμητὴν τῶν ἐντολῶν τῆς πίστεώς του, Ἰορδάνην τῆς Ἀγγαλῶνος, κόμητα, ἀρχηγὸν τοῦ τετάρτου λόγου τῶν Γερμανῶν ἱππέων. — Ἐν Ἀγίῳ Γερμανῷ, ταύτην τὴν ἡμέραν, τελευταίαν τῆς Σελήνης τοῦ Γεμμαδί, ἐν ἔτος ἀπὸ τῆς Ἐγείρας 643. — Ἰδοῦ, σὺ μὲ ἐκάλυψας διὰ κόνεως, ἐνώπιον αὐτῶν τῶν φίλων μας, μὲ κατέστησας ἀνίσχυρον νὰ πολεμήσω κατὰ τῶν ἐχθρῶν μας. — Ἐπάρχει ἐν τινι πίστει, ἢ ἐν τινι τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ σου, γεγραμμένον νὰ κτυπᾶς τὸν φίλον, ὁ ὁποῖος δὲν σὲ προσέβαλε, καὶ τὸν ὁποῖον σὺ πρῶτος προσέβαλες ;

« Προσῆκει εἰς τὴν ἀνδρείαν σου, διότι ἔχεις φήμην ἀνδρείου ἱππότη, νὰ φέρεσαι τοιοῦτοτρόπως πρὸς τοὺς πιστοὺς ὑπηρέτας τοῦ βασιλέως σου ;

« Ἄς μάθῃ τώρα ἡ εὐγενεία σου, ἂν ἦσαι γενναῖος, ὅτι σὲ προκαλῶ νὰ ἐξέλθῃς αὐριον μετὰ μεσημβρίαν, εἰς αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ μέρος, ὅπου μὲ ἐκτύπησες, ὅπως μοῦ παράσχῃς διὰ τῶν ὄπλων ἱκανοποίησιν.

« Ἐλθὲ μόνος, ἂν θέλῃς, ἢ μετὰ τῆς ἀκολουθίας σου, μοὶ εἶναι ἀδιάφορον τοῦτο, καὶ θὰ σοὶ ἀποδείξω διὰ τῆς σπάθης καὶ τῆς λόγχης, ὅτι δὲν φέρεσαι ὡς προσῆκει εἰς γενναῖον βαρόνον.

« Ἄν σὲ φονεύσω, ὡς ἐλπίζω, ἢ σπάθῃ μου θὰ ἀναλάβῃ κατὰ πάντων τὴν κόψιν τῆς, τὴν ὁποίαν τώρα, ἕνεκα λάθους ἰδικοῦ σου, φυλάσσει μόνον κατὰ σοῦ.

« Ἄν δὲν ἔλθῃς, δὲν θὰ σὲ ἐγκαταλείψω, καὶ ἂν ἔτι φύγῃς πέραν τῶν θαλασσῶν καὶ τῶν ὀρέων.

« Ἄν δὲν ἐξέλθῃς, θὰ διακηρύξω εἰς ἅπασαν τὴν χριστιανωσύνην, ὅτι εἶσαι οὐτιδανὸς καὶ δειλὸς ἐν τῷ θελήματι τοῦ Θεοῦ καὶ ἐν ταῖς ἐντολαῖς του, ἐν ταῖς ἐντολαῖς τῶν ἁγίων, καὶ ἐν ἐκείναις πάντων τῶν ἐντίμων ἱπποτῶν.

« Ὁ Μέγας Θεὸς καὶ Μωάμεθ ὁ Προφήτης αὐτοῦ ἄς παρέχωσι μακροβιότητα καὶ εὐτυχίαν εἰς πάντα, ὅστις ἤθελεν ἀναγνώσῃ ὀρθῶς τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, βραχεῖαν δὲ τὴν ὁδὸν καὶ εὐάρεστον τὴν πρεσβείαν εἰς τὸν μέλλοντα νὰ παραδώσῃ αὐτὴν εἰς τὸν ἀνωμνησθέντα κόμητα καὶ ἀρχηγὸν Ἰορδάνην τῆς Ἀγγαλῶνος.

« Ὁ δούλος τοῦ Θεοῦ Ἰουσοῦρ, ἐκ τῆς φυλῆς τῶν Βενι-ζιέν, Ἀμνηρᾶς τῶν Σαρακηνῶν τῆς Ἀπουλίας. »

Ὁ κόμης Ἰορδάνης, ἀναγνοὺς μετὰ



προσοχής τὴν πρόκλησιν ταύτην, ἠνέωξε τὸ κιβώτιόν του καὶ λαβῶν χρυσα τινὰ νομίματα ἔθετο αὐτὰ ἐν τῇ χειρὶ τοῦ σαρακηνοῦ κήρυκος εἰπὼν :

— Λάβε ταῦτα δι' ἀγάπην μου. — Εἶτα προσέθετο ταπεινότερα τῇ φωνῇ : — Εἶπέ εἰς τὸν κύριόν σου, ὅτι εἶμαι ἔτοιμος νὰ εὐχαριστήσω πᾶσαν ἐπιθυμίαν σου, ὅτι αὐριον περιμένω αὐτόν νὰ μὲ τιμήσῃ εἰς τὸ γεῦμα. Καὶ μετὰ τὸ γεῦμα μονομαχοῦμεν, καὶ ὁ Θεὸς ἄς ἀναδείξῃ νικητὴν ὅποιον θέλει.

Τὸ γεγονός δὲν ἦτο δυνατόν νὰ κρυβῆ καὶ νὰ μὴ φθάσῃ εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ Μαμφρέδου, ὅστις βράβως φέρων αὐτό, ἔνεκα τῶν καιρῶν, καὶ θέλων ὡς συνετὸς νὰ ἐπιφέρει θεραπείαν, ἔπραξεν ἐκεῖνο ὅπερ ἐπέφερον ὅ,τι δὲν προσεδόκα, δηλὰ δη ὅ,τι ἐδείνωσε τὰ κατ' αὐτόν.

Τὸ καθ' ἡμᾶς, ὅσον καὶ ἂν ἐσκέφθημεν, δὲν ἠδυνήθημεν νὰ ἐννοήσωμεν πόθεν πηγάζει, ἢ τίς ἀποστέλλει αὐτήν, — ἀλλ' ἐπίστημεν ὅτι ὑπάρχει καταδιώξις τις, φοβερὰ διὰ τὰς συμφορὰς, ἃς ἐπιφέρει, φοβερωτέρα ἔτι διὰ τὸ μυστήριον, ὅπερ τὴν περιβάλλει, ἥτις μεταβάλλει εἰς ἔργον ἀσυνεσίας τὴν γνώμην τῆς συνέσεως, ἀφίνει εἰς τὸ κακὸν ἄπασαν τὴν πικρίαν του, ἀφαιρεῖ ἀπὸ τοῦ ἀγαθοῦ τὴν γλυκύτητά του, ἐξαχρειώνει τὴν τε καρδίαν καὶ τὸν νοῦν, μετατρέπει εἰς βλάβην τὴν πρὸς σὲ ἀγάπην τῶν πιστῶν σου, μεταβάλλει εἰς τριβόλους τοῦ σώματος πᾶν ἀντικείμενον, ὅπερ θιξείς, καὶ εἰς ἀκάνθας τῆς ψυχῆς πᾶν σκέδιον, ὅπερ ἤθελες ἀκολουθήσῃ. — ἀπηλπισμένη καταδιώξις, ἥτις σὲ καταθλίβει, ὡς ὑπέρογκον βῆρος ἐπιβληθὲν ἐπὶ τῆς θνητῆς ζωῆς σου, καὶ ἐν γνῶσει σου, ἐξαναγκάζον αὐτήν νὰ βυθίζεται βαθμηδὸν εἰς τὸ ὑπ' αὐτὴν ἔδαφος, ἄχρις οὗ τὴν κλείσῃ ὡς πλάξ παρασκευασθεῖσα ἐκ τῶν προτέρων, ἐν τῷ τάφῳ. —

Ὁ κόμης τῆς Ἀγγαλῶνος, ὑπακούσας εἰς τὴν διαταγὴν τοῦ βασιλέως, προσῆλθεν ἐνώπιόν του κλονούμενος, βλέπων χαμαί, κάτωχος καὶ βέβαιος, ὅτι εἶχεν ὑποπέσει εἰς τὴν ὀργὴν τοῦ κυρίου του.

Ἐπειδὴ δὲ οὔτε νὰ προχωρήσῃ, οὔτε νὰ σταθῆ, ἔνευον αὐτῷ, ἔστη εἰς τινα ἀπὸ τοῦ βασιλέως ἀπόστασιν, μακρότερον ὅμως τοῦ συνήθους.

Ἀπαξ μόνον ἐτόλμησε νὰ ἐγείρῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ νὰ ἰδῆ τὸν Μαμφρέδην (τὴν εὐγενῆ καρδίαν πῶς βυθίζει ἐν ἀπελπισίᾳ ἢ ὀργῇ τοῦ ὑπ' αὐτῆς ἀγαπωμένου!) — ἀλλὰ δὲν ἐτόλμησε νὰ ὑποστῇ τὴν θέαν του, καὶ ἐταπεινώσεν αὐθις αὐτούς.

Ὁ βασιλεὺς ἐκάθητο, ἐν τῇ αὐστηρότητι τῆς δικαιοσύνης του, βλέπων ἀτενωῶς καὶ ἐν ὀργῇ τὸν πτωχὸν κόμητα.

Μετὰ τετάρτου ὧρας σιγῆν, καθ' ὃ ὁ Ἀγγαλῶνος ἐνόμιζεν ὅτι πᾶσαι αἱ ἀνθρώπινα γενεαί, ἀπὸ τοῦ Ἀδάμ ἄχρι τῶν ἡμερῶν του, ἦσαν περὶ αὐτὸν θεώμεναι τὸ αἰσχρὸς του καὶ κατηράσθη μυριάκις τὴν στιγμὴν τῆς γεννήσεώς του, αἰσθανθεὶς ὅτι πολλαὶ δυστυχῶς εἶναι ἐν τῇ ζωῇ αἱ περιστάσεις, καθ' ἃς ὁ ἀνθρώπος ἐπιθυμεῖ ὡς τὸ ὑπέροχον τῶν ἀγα-

θῶν τὸν θάνατον, ἠκούσθη ἡ φωνὴ τοῦ βασιλέως λέγουσα :

— Ἀφίνομεν ὑμῖν, κύριε κόμη, ν' ἀποφασίσῃτε, ἂν ἀπὸ τῶν ὑπονοιῶν τοῦ βασιλέως ὑμῶν, ἢ ἀπὸ ἄλλου τινὸς ἐξαρτᾶται, ἂν οὗτος σήμερον δὲν εἰξεύρῃ πλέον νὰ διακρίνῃ τοὺς φίλους αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν του Ἐνῶ στρατὸς βαρβάρων, ποθῶν ἀπλήστως τὰς κτήσεις μας, ἐπιδιώκων τὸν ἐντελεθρὸν ὀλεθρῶν μας, ἱσταται ἐνώπιον ἡμῶν παρατεταγμένος, καὶ μᾶς διδάσκει ν' ἀγρυπνῶμεν ἐν ὁμονοίᾳ, ἂν θέλωμεν τὴν σωτηρίαν μας, ὑπάρχει τις τολμήσας νὰ ἐξευτελίσῃ διὰ τῆς ἐσχάτης τῶν προσβολῶν ὄπληρχηγόν, προσφιλῆ ἡμῖν καὶ διὰ τὰς ἀπείρους ὑπηρεσίας του καὶ διὰ τὴν μακρὰν καὶ ἀποδεδειγμένην πίστιν του: ὄπληρχηγόν, ἀποτελοῦντα τὴν κυριωτέραν ἰσχὺν τῆς ἡμετέρας ἀμύνης, καὶ ὅστις, ἂν ἀπεσύρετο ἢ ἐπρόδιδε, δὲν ἀπελείπετο ἡμῖν ἄλλο, ἢ νὰ ἀποθάνωμεν.

Καὶ ὁ διαπράξας τοῦτο τολμᾷ ν' ἀποκαλῆ ἄτιμον τὸν κόμητα τῆς Καζέρτας. Εἰς ὑμᾶς, κόμη Ἰορδάνη, ἀφίνομεν ν' ἀποφασίσῃτε ποῖος τῶν δύο εἶναι ὁ μᾶλλον προδότης καὶ ποῖος εἶναι ἄξιος νὰ στιγματισθῇ περισσότερο ὡς ἄτιμος.

Ἄν τὸ ἔγκλημα μετρητῆται διὰ τῆς βλάβης, ἣν ἐπιφέρει, — καὶ βεβαίως μετρεῖται οὕτω — ὁ κόμης τῆς Καζέρτας ἀφῆρσεν ἡμῖν μόνον ἑαυτὸν καὶ τινὰς ὑποτελεῖς του, ἐνῶ ὁ ἄλλος ἀφαιρεῖ πᾶσαν ἀμυναν καὶ ἀποκόπτει ἡμῖν τὴν ὁδὸν τῆς νίκης ἡμᾶς δέ, τὰ τέκνα μας, τοὺς ὑπηκόους μας πάντας παραδίδει δεσμίους εἰς τὸν ἐχθρόν.

Ἄν περιορίζεται δὲ εἰς τοῦτο καὶ μόνον ἄλλὰ, δι' ἀνηκούστου τόλμης, πᾶν ὑπερβάνων ὄριον, περιφρονεῖ τοὺς νόμους τοῦ βασιλείου, περιφρονεῖ τὸ πρόσωπον βασιλέως, ὅστις θὰ ἐπροτίμα νὰ ταφῆ ὑπὸ τὰ εῤεῖπια τοῦ θρόνου, καὶ οὐχὶ νὰ ὑποφέρῃ, νὰ καταβληθῆ, ἐξευτελισθῆ, ἐστὼ καὶ κατ' ἐλάχιστον, ἢ βασιλικὴ αὐτοῦ ἐξουσία, καὶ στέλλει προκλήσεις καὶ προτείνει μονομαχίας καὶ ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς μας αὐτοὺς παρασκευάζει τὰ ὄπλα του.

Τόσον ἀσύνηθες καὶ σπουδαῖον εἶναι τὸ γεγονός τοῦτο, ὡς κόμη Ἰορδάνη, ὥστε ἡμεῖς, ὡς συνετοὶ κύριοι, ἐν τῇ ἀμφιβολίᾳ ὄντες, μὴ ἡ ὀργὴ σκοτίζει τὸν νοῦν μας καὶ παρεμβαίνει εἰς τὰς κρίσεις μας, ἠθελήσαμεν, πρὶν ἢ ἀπαγγεῖλωμεν τὴν ἀπόφασιν, ν' ἀκούσωμεν τὴν γνώμην σας. Λέγετε».

Βασιλεῦ, ἀπήντησε βραδέως καὶ διακεκομμένῃ τῇ φωνῇ ὁ κόμης Ἰορδάνης, εἶμαι ἔνοχος. Τὴν πρόκλησιν δὲν ἔστειλα, ἀλλ' ἀπέδεχθην, διότι οὕτως ὤφειλε νὰ πράξῃ πᾶς φέρων πτερινιστήρας καὶ ξίφος ἰππότου. Οἴαν δῆποτε ποιήν, ὅσον καὶ ἂν ἦναι βαρεῖα, μοὶ ἐπιβάλλει ἢ Ὑμετέρα Γαληνότης, εἶμαι ἔτοιμος νὰ ὑποκύψω εἰς αὐτήν, χωρὶς νὰ παραπονεθῶ. Ἐν μόνον σὰς ἱκετεύω, μὴ μὲ ἐξευτελίσετε τόσον, συγκρίνοντές με πρὸς τὸν ἄτιμον ἐκεῖνον Καζέρταν, διότι τοῦτο δὲν ἀξίζουσι, δὲν λέγω αἱ ὑπηρεσίαι μου,

ἀλλ' ἐκεῖναι, ἃς οἱ πατέρες μου προσήνεγκον εἰς τὸν ὑμέτερον οἶκον καὶ ἡ ἐπὶ τόσα ἔτη ἄσπιλος φήμη μου.

Καὶ θὰ ἐξηκολούθει σχεδὸν μετὰ δακρύων... ἀλλ' ὁ Μαμφρέδης διέκοψεν αὐτόν, εἰπὼν ἦτσον τραχίᾳ τῇ φωνῇ, καὶ περ πάντοτε αὐστηρᾶ :

— Ἡ ὑποταγὴ σας, κόμη, εὐχαριστεῖ ἡμᾶς. Συγκατατίθεσθε ν' ἀναθέσετε εἰς ἐμὲ τὴν λύσιν τῆς ἐριδὸς σας ;

— Καὶ ἂν ἤθελον, δὲν δύναμαι ν' ἀρνηθῶ, διότι εἶμαι πεπεισμένος ὅτι ὅ,τι δῆποτε καὶ ἂν ἀποφασίσῃ περὶ ἐμοῦ ἢ Ὑμετέρα Γαληνότης, δὲν θὰ ἦναι ἐκτὸς τῶν ὀρίων τῆς τιμῆς.

— Παράδοτε λοιπὸν ἡμῖν τὸ ξίφος σας, καὶ μεταβῆτε εἰς τὰς φυλακὰς τῶν ἀνακτόρων· εἶσθε δεσμώτης τοῦ βασιλέως.

Ὁ Ἀγγαλῶνος, παραδοὺς τὸ ξίφος καὶ ὑποκλινάμενος, ἀπῆλθεν. Ὁ δὲ Μαμφρέδης, πολλὰ ἐλπίζων ἐκ τῆς εὐπειθείας ταύτης τοῦ κόμητος, μετεπέμψατο ἀμέσως τὸν Ἀμνηρᾶν, μὴ θέλων νὰ παρέλθῃ ἡ ἡμέρα ἐκεῖνη, χωρὶς νὰ συμβιβάσῃ αὐτούς. Γινώσκων δέ, ὅτι οἱ Ἀνατολίται καταπλήσσονται εὐκολώτερον τῶν ἄλλων ὑπὸ τῶν φαινομένων, μετεπέμψατο τοὺς πρώτους ἀξιωματικοὺς τοῦ οἴκου του, ἐκάλυψε δι' ἐγγράφων τὰς τραπέζας, ἔθετο ἐν τῷ προδόμφ διαγγελεῖς καὶ ταχυδρόμους, ὥσει περὶ πολλῶν καὶ μεγάλων ἐπρόκειτο δημοσίων ὑποθέσεων.

Μόλις ὁ Ἀμνηρᾶς, ὃν κατὰ δοθεῖσαν διαταγὴν δὲν ἀνήγγειλον, εἰσῆλθεν ἐν τῇ βασιλικῇ αἰθούσῃ, ὁ Μαμφρέδης ἀποπέμψας τοὺς ἀξιωματικοὺς, ἐπλησίασεν εἰς αὐτόν καὶ τὸν ἐχαιρέτισε προσηδέστατα εἰπὼν :

— Καλῶς ἦλθεν ὁ εὐλογητὸς τοῦ Κυρίου Βαβᾶ - Ἰουσοῦφ, ὁ ἐνδοξὸς υἱὸς τῶν Βενὶ Ζιέν. Τὸ πρόσωπον τοῦ πιστοῦ ὑπηρέτου εἶναι ἀρεστὸν εἰς τὸν βασιλέα του, ὡς τὸ ἄρωμα τῆς μύρρας, ὅταν ἡ βροχὴ γονιμοποιῇ τὸν μῆνα τῆς βλαστήσεως. Ἐλθέ καὶ κάθησαι πλησίον μου, ἐδῶ εἰς τὰ ἀριστερά. Ὁ βασιλεὺς, ὅστις ἀκούει ἐκ δεξιῶν τὴν φωνὴν τοῦ ἀρχαγγέλου καὶ ἐξ ἀριστερῶν τὴν τοῦ φίλου καὶ φέρει ὡς σφραγίδα ἐπὶ τοῦ μετώπου του τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ, ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος πορεύεται ἐν τῇ εὐφραδίᾳ ὀδοῦ, ἐν τοῖς τρίβοις ἐκείνων, οὓς ὁ Θεὸς ἐπλήρωσε χαρίτων, τὰ διαθήματά του κατευθύνονται πρὸς τὴν χαρὰν, καὶ ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ θὰ μένη ἐν τῷ οἴκῳ του εἰς γενεὰς γενεῶν.

Ὁ Ἀμνηρᾶς εἶδει τότε διὰ τῆς χειρὸς τὸ ἐξφθρημένον πρόσωπόν του, θέλων — κατὰ τὰ φαινόμενα — ν' ἀρχίσῃ ἀμέσως.

Ἄλλ' ὁ Μαμφρέδης δὲν ἄφισεν αὐτόν, προσθέσας :

— Οὕτως ὁ προφήτης νὰ ἐκπληρώσῃ ἅπαντας τοὺς πόθους σου, ὡς γινώσκωμεν τί θέλεις νὰ εἴπῃς ἡμῖν, πιστὲ Ἀμνηρᾶ. καὶ δι' αὐτὸ σὲ προσεκαλέσαμεν. Ὁ ὕπνος μας δὲν ἦτο τὴν παρελθοῦσαν νύκτα ἡσυχος, ὅσον τὰς προηγουμένας, καὶ δὲν ἐφάνη ἡμῖν ὁ ἥλιος ταύτην τὴν πρωτὴν λαμπρὸς ὡς ἄλλοτε, οὔτε τόσον εὐχάριστος ὁ πρὸς τὸν Κύριον ἐωθινὸς ὕμνος τῶν

πτηνῶν. Ἴδου ἠδὲ ἴδωκεν ὁ τὰ πάντα δυνάμενος νὰ πικράνη τὸν δούλον του καὶ νὰ ποτίσῃ αὐτὸν τὸ ποτὸν τῆς θλίψεως... Ὁ Θεὸς εἶναι μέγας, καὶ ἄς γίνῃ τὸ θέλημα του. Ἡ ἀκτίς τῶν Βενι-Ζιέν ἔπαυσε φωτίζουσα τοὺς υἱούς της.

Ὁ πιστὸς Ἰουσοῦρ ἐξυβρίσθη εἰς τὸ μέρος, ὅπου ὁ Δημιουργὸς ἐνετύπωσεν ἐπὶ τοῦ πλάσματος τὴν εἰκόνα του· ἀλλ' ὁ κόραξ εἶναι μέλας ἐνώπιον τοῦ οὐρανοῦ, ἡ δὲ περιστέρη λευκή... οὐδὲ τὸ ἔρπετόν, ἂν καὶ ὑπὸ τοὺς ὄνυχας ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν, προσέβλεπε τὰς σάρκας τοῦ αἵτου· τὸ δηλητήριον μόνον τὰ πτερά του ἐκηλίδωσεν.

Ὁ Θεὸς προστατεύει τὴν ἰσχὺν τοῦ λέοντος καὶ τὸ ὄνομα τοῦ δικαίου, διότι εἶναι ἰδικὰ του καὶ ἀπόδειξις τοῦ βραχίονός του. Ἀλλ' ἂν ἡ ὕβρις εἶναι μηδέν, μεγίστη εἶναι ἡ ἀμαρτία.

Πάντα ἴστανται ἐνώπιον τοῦ Ἀλλάχ καὶ τοῦ Προφήτου του, ἀπὸ τοῦ κόκκου τῆς κόψεως μέχρι τοῦ ὄρου, καὶ ἀπὸ τῆς ἐν τοῖς ἀδύτοις τοῦ νοῦς ἀπομεινάσης ἀνεκτελέστου ἰδέας ἄχρι τοῦ βραχύτερου τῶν ἐγκλημάτων ἡμέραν δέ τινα πάντα θὰ τεθῶσιν ἐν τῇ πλάσσει, καὶ ἕκαστον ἐγκλημα θὰ τιμωρηθῇ ἀναλόγως τῆς φύσεώς του.

Οὕτω, πρὶν οἱ ὑποτελεῖς ἀποτίσωσιν εἰς τὸν Μουχῆρ καὶ Νεχίρ τὴν ποιήν του τάφου<sup>1</sup>, ἡμεῖς οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς εἰμεθα προωρισμένοι νὰ ἐπιβάλλωμεν εἰς αὐτοὺς τὴν ποιήν τῆς ζωῆς... καὶ ἡμεῖς ἐννοοῦμεν νὰ τιμωρήσωμεν τὴν κατὰ σοῦ γενομένην ὕβριν, διὰ τρόπον τοιοῦτου, ὥστε νὰ μείνης εὐχαριστημένος...

Ὁ Μαμφρέδης ἤθελε νὰ ἐξακολουθήσῃ, ἀλλ' ὁ Ἀμνράς, ὑπεφυγὼν τὸν ἀνεμοστρόβιλον ἐκεῖνον τῶν ἀνατολικῶν μεταφορῶν, ἀνέκραξεν :

— Ἀξίος μητρός ἀκολάστου, ἀξίος νὰ ἴδῃς τοὺς υἱούς του ἐπαιτούντας ἄρτον ἀτιμίας παρὰ τοῦ ἐχθροῦ τῆς ζωῆς του εἶναι ἐκεῖνος, ὁ ὅποιος ἀναθέτει εἰς ἄλλον τὴν ὑπεράσπισίν του ἐν ζητήματι τιμῆς.

— Μὴ τὸ στόμα τῆς συκοφαντίας θέλει νὰ σὲ ἐδικήσῃ; Μὴ ἡ χεὶρ τοῦ δολοφόνου ἀναλαμβάνει τὴν ὑπεράσπισίν σου; Δὲν εἰμεθα ἡμεῖς ὁ Μουλεάς σου, εἰς τὸν ὅποιον ὁ Προφήτης ἔδωκεν ἀπόλυτον ἐξουσίαν ἐπὶ τῆς ζωῆς σου καὶ τῆς περιουσίας σου;

— Ὅχι ὁμως καὶ ἐπὶ τῆς τιμῆς μου.

— Ἄν λοιπὸν ἐζητοῦμεν παρὰ σοῦ θυσίαν τινα ὑπὲρ τῶν λαῶν μας καὶ ὑπὲρ ἡμῶν, εἰς οὐδὲν θὰ ἐλογίζεσο τὰς εὐεργεσίας μας καὶ τὰς τῶν προγόνων μας; Εἰς οὐδὲν θὰ ἐλογίζεσο ὅτι σὲ ἀπεσύραμεν ἀπὸ τῶν ὁρέων τῆς Σικελίας, ὅπου κατῴκεις καὶ ἔζης ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν θηρίων τοῦ δρυμοῦ;

— Πρὸς τί μοῦ ἐνθυμίζεις ὅ,τι δὲν ἐλησμένησα; ὅ,τι εὐχαρίστως πάντοτε ἐνθυμοῦμαι; Θὰ φονεύσω τὰς συζύγους μου, τὰ τέκνα μου, τὸν ἵππον μου, τὸν κού-

<sup>1</sup> Πᾶσαι αἱ διὰ κυρτῶν φράσεις ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ Κορανίου.

λόν μου, καὶ ἐμὲ αὐτὸν ἐπέκειντων, ἂν τὸ ἐπιθυμῆς...

— Ὅχι, δὲν θέλομεν τὸ αἷμά σου. Ἀπ' ἐναντίας, ἐπιθυμοῦμεν τὴν ζωὴν σου καὶ τὴν φήμην σου. Θὰ ἴδῃς ἕνα εὐπατρίδην νὰ σοῦ ζητήσῃ συγχώρησιν ἐνώπιον συνεδρίου ἵπποτων. Θὰ ἴδῃς νὰ θέτῃ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου τὴν κόριν τῶν ποδῶν σου ὡς διάδημα δόξης. Θὰ ἴδῃς νὰ κάθηται εἰς τοὺς πόδας σου ὡς ἐπὶ τῶν βαθμίδων τοῦ θρόνου τῶν ἰσχυρῶν. Τί ζητεῖς περισσότερο; Ὑπάρχει ὄριον καὶ εἰς τὴν ἐδικήσιν. Τί διδάσκει τὸ Κορανίόν σου ἐν τῷ Σουρά - Ἀραάφ; — Συγχώρει ἐκουσίως, εὐεργέτει τὸν ὁμοίόν σου, μὴ ἔριξε πρὸς τοὺς ἀμαθεῖς. — Μὴ αὐτὰ δὲν διδάσκει καὶ τὸ Ἅγιον ἡμῶν Εὐαγγέλιον;

— Προφήτης μου εἶναι ἡ καρδιά μου. Ὁ κόμης εἶδε τὸ αἷμά μου· με ἐκάλυψε διὰ κόψεως. Δὲν δύναμαι νὰ τὸν συχωρήσω. Δύναμαι, ἂν θέλῃς, νὰ δώσω δι' ἐπακισχίλια ἔτη τὴν ψυχὴν μου εἰς τὸν Ἐβλίς, ὅπως τὴν βραχνίση κατὰ βούλησιν, ἀκόμη καὶ δι' ὄλον τὸν καιρὸν, κατὰ τὸν ὅποιον ὁ Ἀλλάχ κατεδικάσε τοὺς καταχραστὰς νὰ σύρωσιν ἐν τῇ Γεέννῃ τὴν ἄλυσιν τῶν 70 πύλων, διὰ μέσου τοῦ θείου καὶ τῶν φλογῶν, ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ συχωρήσω τὸν κόμητα, διότι με ἐκάλυψε διὰ κόψεως.<sup>1</sup>

— Ἀνάθεσον, Ἀμνρά, τὴν ὑπόθεσίν σου εἰς τὸν βασιλέα... σὲ παρακαλεῖ ὁ Μαμφρέδης.

— Ἀνέθεσα αὐτὴν εἰς τὴν κόψιν τῆς σπάθης μου, (καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἔσυρε τὴν σπάθην του καὶ ἔθετο αὐτὴν ἀστράπτουσαν ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμούς τοῦ Μαμφρέδη) ... Ζήτησέ την ἀπὸ αὐτὴν καὶ ἂν σοὶ τὴν παραχωρήσῃ, ἂν σοὶ ἀπαντήσῃ, ἔστω ἰδική σου.

— Ἰουσοῦρ, τὸ θέλομεν.

— Τὸ θέλεις; ... ἔστω· διάταξον αὐρίον τὸ πρῶτ' νὰ μοῦ φέρωσιν ἐν τῷ σαρκίῳ τούτῳ τὴν χεῖρα, ἡ ὁποία με ἐκτύπησε, φέρουσιν μετὰξὺ τῶν δακτύλων χάρτην, περιέχοντα ἀκτῆσιν συγγνώμης, καὶ ἐγὼ θὰ σοὶ ἀποστείλω αὐτὸν ὀπίσω ἐσπραγισμένον διὰ τῆς σφραγίδος μου... Τότε θὰ εἶπω ὅτι ἱκανοποιήθην καὶ θὰ ἐγκαταλείψω τὴν ἔριν.

— Αὕτη εἶναι ἀφρικανικὴ ὁμότης καὶ τὸ βασιλεῖον ἡμῶν οὐδέποτε θὰ βεβηλωθῇ διὰ τῆς βραβρότητος. Ἔστω, Ἰουσοῦρ, ἀφοῦ δὲν θέλεις ν' ἀναθέσης εἰς ἡμᾶς τὴν ὑπόθεσιν, εὐαρεστήθητι τοῦλάχιστον ν' ἀναβῆλῃς τὴν μονομαχίαν.

— Νὰ τὴν ἀναβῆλῃ; Εἰξέειρες τί εἶναι γεγραμμένον ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ σοφοῦ; Ὅταν ἡ στέγη ἀρχίσῃ νὰ φθίρειται, ἀλλὰ αὐτὴν, διότι θὰ πῆσῃ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς οικογενείας σου. — Ἄν ἄρισος τὸ

<sup>1</sup> Τὴν φράσιν ταύτην συναίθρουν συγγάμις οἱ Μουσουλμάνοι, διότι, καθ' ἃ λέγει ὁ Ἀβουλφέδας ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς Εὐρείας, ὁ Μωάμεθ, φεύγων τὸν διωγμὸν τῶν Κοραϊστικῶν, διήλθεν ἀσφαλῶς διὰ μέσου τῶν πρὸς καταδίωξιν αὐτοῦ ἀποσταλέντων, ρίψας δόξα κόψεως ἐπὶ τῶν κεφαλῶν των καὶ ἀπαγγείλας τὸν ἐπόμενον στίχον τοῦ Κορανίου: — Ἐκαλύψαμεν αὐτοὺς διὰ κόψεως καὶ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἴδωσιν ἡμᾶς.

αἷμα ἐπὶ τῆς πληγῆς, ὁ θάνατος θὰ δρέψῃ τὸν καρπὸν τῆς ἀμελείας σου. Κοιμήθητι ἐπὶ τῆς ὕβρεως καὶ θὰ ἦσαι ἀξίος ἡ ὕβρις νὰ κοιμηθῇ ἐπὶ σοῦ.

— Πήγαινε λοιπὸν, πιστὲ δούλε, παρότρυνε εἰς τὴν ἀλληλοκτονίαν Σαρακηνούς καὶ Χριστιανούς, ἀνοιξε σὺ αὐτὸς τὰς πύλας καὶ παράδος ἡμᾶς εἰς τὸν ἐχθρόν... Ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ γῇ ἄλλοτε εἰς ἀσεβῆς Ἀμνράς ἐσπραξεν ἐνώπιον τοῦ βωμοῦ τὸν Ἅγιον Βερτάριον. Ἀνανέωσε τὸ ἀνόσιον ἐγκλημα, διότι οὔτε ἐγὼ θὰ ἤμαι ὀλιγώτερον ἀθῶος, οὔτε σὺ ὀλιγώτερον κακούργος... Ἐγκατάλειψον, Ἀμνρά, τὴν ἔριδά σου, πρὸς χάριν μου... σὲ καθικετεύει ὁ βασιλεὺς.

— Δὲν δύναμαι, οὐδὲ τοῦ Φρειδερίκου, δὲν δύναμαι...

Ὁ Μαμφρέδης, ἐγερεῖς βιαίως, ἤρπασεν ἀπὸ τοῦ βραχίονος τὸν Ἀμνράν καὶ ἔφερεν αὐτὸν εἰς τὸν ἐξώστην, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐπὶ τῆς κλιτύος τοῦ ὄρου Κασσίνο ἐφαίνοντο τὰ εἰρεπία τῆς Ἡρακλείας, ἣν εἶχεν ἐξολοθρεύσῃ διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου ἢ λύσσα τῶν Βανδάλων...

Μεγάλα εἶναι τὰ εἰρεπία ἐκεῖνα καὶ πράγματι ἀξία τῶν γιγάντων τῆς Ρώμης, οἵτινες οὐ μόνον φθάνουσιν, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν ρακῶν τοῦ μεγαλείου των ὑπερτεροῦσιν ὅ,τι μεγαλοπρεπῆς ἀνήγειρεν ἡ φειδωλὴ τῶν νεωτέρων φιλοδοξία.

[Ἔπεται συνέχεια].

ΠΑΝ. ΠΑΝΑΣ

## ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΟΝΕ

# Η ΚΟΜΗΣΣΑ ΣΑΡΡΑ

[Συνέχεια]

— Σὰς ἐξορκίζω, ἐπανέλαβεν, ἀκούσατέ μοι. Πρέπει νὰ μάθητε τὴν ἀλήθειαν, διότι τὸ πᾶν δύναμαι νὰ ὑποφέρω, πλὴν τῆς καταφρονήσεώς σας. Τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν εἶδον ὑμᾶς, μοι ἐφάνη ὅτι τὸ λογικόν μου, ἐπὶ τόσον χρόνον ταραχθέν, ὑπὸ τίνος δὲν ἠξέυρω παραφροσύνης, ἐπανεύρισκεν ἅπαν αὐτοῦ τὸ σθένος.

Ἐκατηράσθη τὸ ἐγκλημα μου, καὶ δὲν ἠθέλησα πλέον νὰ τὸ ἐπικναλάβω. Πρὸ τοῦ ἀγνοῦ βλέμματός σου ἠρρυθρίων, ἤμην δυστυχῆς. Μήπως ἠράσθη ὑμῶν, ἐπειδὴ ἦσθε τόσον ἀγνήν καὶ τόσον προεῖτα;

Ἐπάρματα κατελάθετε ἅπασαν τὴν καρδίαν μου! Ὡ! ποσάκις δὲν κατηράσθη τὴν ταπεινωσίαν μου! Πόσον ἡ ζωὴ μοι ἠθέλεν εἶσθε εὐδαίμων καὶ ὠραία ἐγγὺς ὑμῶν!... Δὲν ἤλιπον ὅτι ἡμέραν τινα θὰ ἠδυνάμην νὰ καταστῶ σύζυγός σας. Δὲν ἔτρεφον τόσῃν ὑπερηφάνειαν.

Ἀλλὰ προσεφέρεσθε πρὸς με εὐνοϊκῶς καὶ ἠδυνάμην νὰ ἀναμῆνω παρ' ὑμῶν μικρὰν τινα φιλίαν.

Ἦτο πολὺ δι' ἐμὲ νὰ ζῶ ὑπὸ τὰ ὄμ-